

A Képviselő-testület nyilvános ülésének anyaga
(2011. évi CLXXXIX. törvény 46. § (1) bekezdés).

E L Ő T E R J E S Z T É S **a Képviselő-testület ülésére**

Tárgy: Józef Piłsudski marsall szobrának elhelyezése a Csörsz parkban

Tisztelt Képviselő-testület!

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat, a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége és a Budapest XII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat Józef Piłsudski egykori lengyel államfő, marsall, tábornagy mellszobrát kívánja elhelyezni Budapest XII. kerületében, a felújított Csörsz parkban. Az alkotás felavatására várhatóan 2018 júniusában kerül sor.

A mű kerületünkben történő elhelyezésének indoka, hogy a közeli Stromfeld Aurél utat 1936-tól 1947-ig Piłsudski útnak nevezték. Ennek emlékére az Apor Vilmos tér 2. alatt található egy domborműves emléktábla, amely a Budapesten élő lengyeleknek fontos emlékhelye, azonban a hely nem alkalmas megemlékezések lebonyolítására. A parkban a szobor környezete a megemlékezésekhez jobb helyszín lesz, hiszen nincs szükség rendőri forgalomirányításra.

Józef Piłsudski, a Második Lengyel Köztársaság első államfője (1918-1922), majd 1926 és 1935 között a rendszer irányítója, és egyben a hadsereg vezetője. Az első világháború közepétől haláláig komoly befolyással bírt a lengyel politikára, és fontos alakja volt az európai politikának is. Nagy szerepe volt abban, hogy Lengyelország 1918-ban visszanyerte önálló állami létét.

A Józef Piłsudskiról készült szobrot a Lengyel Szejm a Második Lengyel Köztársaság kikiáltásának századik évfordulója alkalmából a Budapest XII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat közvetítésével Önkormányzatunknak ajándékozza.

A szobor alkotója, Michał Wiśnios szobrászművész 1983-ban született Krakkóban. Művészi pályájának elején Marita Benke-Gajda kerámiaművész stúdiójában tanult, majd elvégezte a Krakkói Képzőművészeti Akadémiát, ahol szobor és területtervezési diplomát szerzett. Másoddiplomáját az University of Science and Technology Egyetem Öntöde Karán szerezte meg. Főleg történelmi személyeket és szenteket bemutató portrékat készít. Az alkotás tárgyához a mintázandó személy életrajzának tanulmányozásával próbál közelebb kerülni. Fémről, kőből, műanyagból, kerámiából, fém és kőzetet utánzó anyagból készíti az alkotásait.

A szobrászművész több egyéni és számos csoportos kiállításon vett részt Lengyelországban és külföldön. Fontosabb projektjei: A Krakkó melletti Morawica történelmi kertjében állnak a hat lengyel hazafiról készített mellszobrai, amelyeknek egyik alakja Józef Piłsudski marsallt ábrázolja. Szintén Morawicában látható Janusz Kurtyka mellszobra, valamint a lengyel szenteket ábrázoló alkotásai. A II. János Pál pápáról készített szobra Mnichówban, Kielce közelében található. A Krakkói Képzőművészeti Akadémia épületében az intézmény kiemelkedő tanárait ábrázoló emléktábláit helyezték el. Szent Antal szobra Chicagóban, angyal szobrai Lengyelországban, az Amerikai Egyesült Államokban, Belgiumban és Olaszországban láthatóak.

A Csörsz parkban elhelyezésre kerülő Józef Piłsudskit ábrázoló bronzból készült mellszobor méretei: 97 cm magas (az arc rész ebből 35 cm) és 73 cm széles, amely 166 cm magas mészkő posztamensre kerül. Piłsudski marsallt katonai egyenruhában, a mellrészre feltűzött kitüntetésekkel ábrázolja a szobor, amelyet 1,5-szeres nagyításban készített el az alkotó. A posztamens látványterve az előterjesztés mellékletében látható.

A mellszobor makettjének átvétele 2018. február 20-án a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége közvetítésével történt. A szobor makettjének zsűrizését a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. 2018. március 28-án elvégezte. A zsűri négy tagból állt, tagjai között szakértőként két szobrászművész vett részt, Rieger Tibor és Monori Szabolcs, továbbá egy-egy fő a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft., valamint Önkormányzatunk képviselője volt jelen. A zsűri az alkotást felállításra megfelelőnek találta, írásbeli állásfoglalása az előterjesztés mellékleteként olvasható. Az Önkormányzat Tervtanácsa 2018. március 27-i ülésén tárgyalta a szobor elhelyezését.

Józef Piłsudski szobrát az idén felújított Csörsz parkban állítjuk fel. A szobor helye a park felújításakor a Csörsz utcához közel eső részen már kialakításra került. Önkormányzatunk végzi a posztamens elkészítését, a helyszínen történő felállítást, azon a mű elhelyezését és a posztamensre a felirat felvételeit. Továbbá Önkormányzatunk vállalja a szobor környezetének rendezését, és azt, hogy tulajdonosként a jövőben a műalkotás fenntartásáról és állagmegóvásáról is gondoskodik.

Az előterjesztésben a szobor feliratozására is javaslatot teszek. A posztamens elejére a „Józef Piłsudski (1867-1935)” felirat, hátoldalára az „Állították: a Lengyel Köztársaság, a Hegyvidéki Önkormányzat és a Budapest XII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat 2018.” kerül.

Javaslom a Képviselő-testületnek, hogy az előterjesztésben foglaltakra figyelemmel az alábbi határozati javaslatot fogadja el.

Az előterjesztést véleményezésre megküldtem az Oktatási és Kulturális Bizottságnak. A bizottság véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy Józef Piłsudski lengyel államfő, marsall, tábornagy szobra Budapest XII. kerületében, a Csörsz parkban kerüljön elhelyezésre, és a szobor posztamentjére az előterjesztés szerinti feliratok kerüljenek.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2018. április „ 16 „

Fonti Krisztina
alpolgármester

Láttam:

dr. Gottfried-Tusor Gabriella
jegyző

Pokorni Zoltán
polgármester

Melléklet:

1. sz. melléklet: A szoborról készült fénykép
2. sz. melléklet: A zsűri állásfoglalása
3. sz. melléklet: A posztament látványterve
4. sz. melléklet: Látványterv a Csörsz parkról
5. sz. melléklet: A szobor helye a Csörsz parkban

Előadó: Orgován Kinga
Ügyiratszám: 19/2018.

Iktatószám: 2018/L/0088-12

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat felkérésére és költségvállalásával

a Josef Pilsudski-mellszobrot

Michal Wisnios szobrászművész

tervezte és készíti.

Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat Josef Pilsudski (1867–1935) lengyel államférfit, marsallt ábrázoló bronz portrét helyez el Budapest XII. kerületében, a felújított Csörsz parkban. A szobrot a Lengyel Köztársaság Gyűlése (Szejm) ajándékozta a Magyar Államnak a Második Lengyel Köztársaság kikiáltásának századik évfordulója alkalmából. A portré alkotója Michal Wisnios lengyel szobrászművész, akinek Lengyelországban, Krakkó közelében a Lengyel Nemzeti Történelmi Kertben található Josef Pilsudskit ábrázoló, hasonló mellszobra. A mű avatása 2018. május 14-én esedékes.

A MANK Nonprofit Kft. által összehívott szakértői bizottság 2018. március 28-án megtekintette a mű 1:1-es arányú gipszmodelljét a budapesti MOM Kulturális Központban.

A szobrászművész Josef Pilsudskit idősebb korában, életnagyságnál nagyobb méretben jeleníti meg a gipszmodellen. A marsall rangjához méltó katonai öltözékben látható a mellszobron, arcát karakteres bajusz tagolja. A kitüntetések külön bronz elemekként illesztik majd a mellrészhez. A portré 97 cm magas és 73 cm széles. Az alkotóművész három posztamenstervezetet készített a szoborhoz. A talpazat tervezett anyaga süttői mészkő.

A MANK Nonprofit Kft. által összehívott szakértői bizottság 2018. március 28-án megtekintette a szobor felállítására kijelölt helyszínt Budapest XII. kerületében.

A mellszobor a Hegyalja, az Avar és a Csörsz utca által határolt Csörsz parkban, annak a Csörsz utcához közelebb eső részén kerül elhelyezésre. A szobor környezetének kialakítása már megtörtént, így a mű alapozása, valamint az annak közelében lévő, a megemlékezéseknek helyszínt biztosító kör formájú kövezett felület is.

A MANK Nonprofit Kft. a szakértők véleménye alapján a bemutatott 1:1-es léptékű gipszmodellt - a bírálaton elhangzott észrevételek megfontolásával - elfogadásra és kivitelezésre javasolja a Megrendelőnek.

A klasszicista stílusban, egységesen megmintázott szobor nagyon karakteres, amely élethűen ragadja meg a lengyel államérfi vonásait, karakterjegyeit. A portré méretét megfelelőnek tartjuk. A kiegészítéseknek a mellkasrészre való utólagos illesztése technikailag problémát okozhat, de bízunk abban, hogy a szobrászművész meg fogja oldani. A mellkas bal része laposabb a jobb oldalhoz képest, ami azonban a szobor végleges formájában nem lesz feltűnő. A mű egyik érdekessége, hogy a különös részletgazdagságot mutató jelvények közül az egyik a magyar címerre is utal. A posztamensetek közül a harmadik számúat javasoljuk kivitelezésre, a többi túl keskeny a portréhoz képest. Az emlékművön legyen feltüntetve az alkotó neve, hogy ki ajándékozta a szobrot, milyen célból és kinek, a marsall neve, valamint az alkotó szignója. Javasoljuk, hogy a szöveges részek a posztamens anyagába legyenek belefaragva.

A mű felállítására kijelölt helyszín a megemlékezéshez méltó teret biztosít, a szobor természetesen és organikusán fog illeszkedni a hétköznapiakba. A Nap járását érdemes lett volna figyelembe venni az alapozás előtt, így ugyanis a mű nagyrészt ellenfényben lesz. Az avatást emiatt mindenképpen délutáni órákra tennénk. A szobor mögé zöld növényzet ültetését szorgalmazzuk, amely meghittebb környezetet teremtene a mű számára. A közelben lévő szemetest távolabb helyeznénk el. Megfontolásra javasoljuk két zászlórúd elhelyezését a szobor közelében, melyekre a megemlékezések alatt magyar és lengyel, míg évközben a magyar és a kerületi zászlók kerülhetnének. A posztamens anyagaként egyaránt javasoljuk a süttői mészkövet és a gránitot is. Az előbbi esetén a talpazat tömbös kialakítását támogatjuk. A gránit választása esetén a posztamens lehet lapokból álló is, színe pedig sötét szürke legyen, amely a kőburkolathoz is jól illene.

Bemutatandó: a felállított kész mű a Megrendelővel egyeztetett időpontban.

Szakértők voltak: Rieger Tibor és Monori Sebestyén szobrászművészek, a MANK Nonprofit Kft. részéről Orgován Kinga művészeti tanácsadó.

A MANK Nonprofit Kft. a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Orgován Kinga művészeti tanácsadó.

Szentendre, 2018. április 11.

Matiszlovics Tibor
szolgáltatási igazgató
MANK Nonprofit Kft.
2000 Szentendre, Bogdányi u. 51.
Adószám: 23599714-2-13
Cégjegyzékszám: 13-09-151770

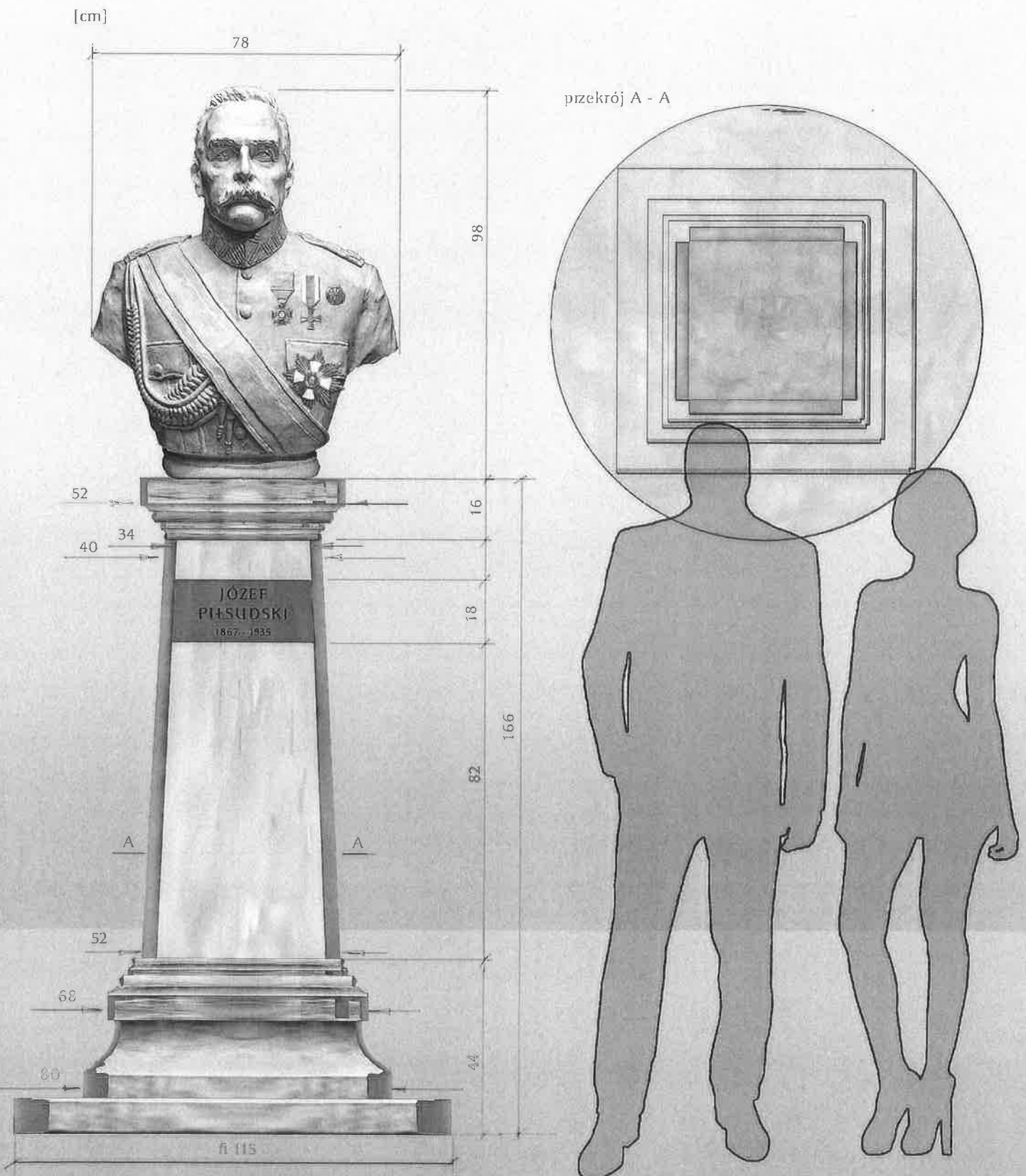
Kapják:

- Bp. Főv. XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat
Pokorni Zoltán polgármester
- Gonda Attila közművelődési referens
- Irattár

1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.

gonda.attila@hegyvidek.hu

Projekt postumentu do popiersia Józefa Piłsudskiego

Autor mgr inż. Michał Wiśnios

www.wisnios.pl michalwisnios@gmail.com artstudiowisnios@gmail.com kom. +48 660 188 500

4. m. melléklet

Csörsz utca

a szobor helye

Avar utca

Hegyalja út

XII. kerület Csörsz park

